

1)

Téma: Zaměstnávání osob s mentálním postižením

Problém: Úspěšnost zaměstnávání uživatelů sociálních služeb z domova pro osoby se zdravotním postižením ÚSP Kvasiny.

Otázka: Jaké faktory ovlivňují úspěšnost zaměstnávání uživatelů sociálních služeb z domova pro osoby se zdravotním postižením ÚSP Kvasiny?

Cíl výzkumu: Cílem výzkumu je charakterizovat faktory, které kladně či záporně ovlivňují pracovní uplatnění uživatelů sociálních služeb z domova pro osoby se zdravotním postižením ÚSP Kvasiny.

Problematika zaměstnávání osob s mentálním postižením je v současné době velmi aktuální. Existují však faktory, které jejich pracovní uplatnění znesnadňují a které jsou potřeba zmírnit či odstranit, aby bylo zaměstnávání úspěšné.

2)

Jaké faktory ovlivňují úspěšnost zaměstnávání uživatelů sociálních služeb z domova pro osoby se zdravotním postižením ÚSP Kvasiny?

Ovlivňuje úspěšnost zaměstnávání ochota zaměstnavatelů přizpůsobit se pracovníkům s handicapem a efektivně s nimi komunikovat?

Ovlivňuje úspěšnost zaměstnávání nedostatek vhodných pracovních míst?

Ovlivňuje úspěšnost zaměstnávání motivace k práci?

Ovlivňuje úspěšnost zaměstnávání stres, obava z neúspěchu?

Ovlivňuje úspěšnost zaměstnávání nedostatečné rozvíjení pozitivních postojů?

Ovlivňuje úspěšnost zaměstnávání nedostatečná vytrvalost v činnosti?

Ovlivňuje úspěšnost zaměstnávání nedostatečná příprava na výkon zaměstnání?

Ovlivňuje úspěšnost zaměstnávání nedostatečné vytvoření pracovních návyků a dovedností?

3)

kvalitativní výzkum

umožňuje podrobné zkoumání příčin, flexibilní metodologii a individuální přístup u osob s mentálním postižením

4)

Zkoumaná skupina by se měla skládat asi z pěti uživatelů ÚSP Kvasiny, kteří jsou nebo byli zaměstnání. Jelikož jsem v zařízení pracovala a uživatele tohoto zařízení osobně znám a se zařízením stále udržuji kontakt, předpokládám spolupráci. Napřed osobně kontaktuji vedení zařízení, kde požádám, aby mi bylo umožněno výzkum realizovat. Problémem, který mě může potkat, je možná neochota zkoumaných osob spolupracovat, kterou však nepředpokládám.

Jako typ výzkumu bych chtěla použít případové studie. Chtěla bych použít metodu analýzy dokumentů, pozorování, případně rozhovor. U analýzy dat považuji za výhodu, že ÚSP shromažďuje ke každému uživateli spoustu dokumentů, ze kterých se dá čerpat.

5)

K získávání dat se chystám použít metody polostrukturovaného rozhovoru, který umožní určit rámec a částečnou podobu otázek, zároveň však dá dotazovaným dostatek prostoru pro vyjádření všeho, co budou chtít k tématu dodat. Polostrukturovaná podoba rozhovoru mi přijde vhodná také s ohledem na výzkumný vzorek, jenž je tvořen převážně lidmi s mentálním postižením. Otázky bude pravděpodobně v průběhu hovoru občas nutné různě modifikovat, aby dotazovaní správně pochopili jejich smysl.

Chtěla bych také použít metodu pozorování a analýzy dokumentů.

6)

Nevýhodou výzkumu prováděného na lidech s mentálním postižením jsou možné komunikační problémy. Schopnost sebereflexivity a vyjadřovacích schopností jsou u těchto osob do určité míry omezené, proto je třeba klást otázky co nejkonkrétněji. Také zde vzniká riziko, že jim výzkumník ve snaze dopomoci jim k vyjádření začne odpovědi podsouvat, což vzhledem jejich zvýšenému sklonu k sugestibilitě může vést k výraznému snížení výpovědní hodnoty výzkumu. Jednoduché výpovědi také svádí k mnohoznačným interpretacím.

8)

Původním plánem bylo vést rozhovory pouze se zaměstnanci s mentálním postižením. Pro dosažení komplexnějším výsledků je však možná vhodné zahrnout do výzkumu také názor

zaměstnanců ÚSP Kvasiny, kteří mají o uživatelích jejich zařízení přehled a jiný pohled na problematiku.

9)

BARTOŇOVÁ, M., PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Integrace handicapovaných na trhu práce v mezinárodní dimenzi*. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-31-4.

CASTELS, E. *We're People First: the Social and Emotional Lives of Individuals with Mental Retardation*. New York: Praeger Publishers, 1996, ISBN 0-275-95243-6

ČERVENKOVÁ, A., KOTÍKOVÁ J. *Odborná příprava zdravotně postižené mládeže a její uplatnění na trhu práce.*, Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Praha, 2001

European Agency for Development in Special Needs Education: *Transition from Schools to Employment. Summary Report*. Brusel, 2002, ISBN 87-90591-49-6

JESEŇSKÝ, J.a kol. *Kontrapunktů integrace zdravotně postižených*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-030-0.

MATOUŠEK, O. *Ústavní péče*. Praha: SLON, 1999, ISBN 80-85850-76-1

OPATŘILOVÁ, D., ZÁMEČNÍKOVÁ, D. *Předprofesní a profesní příprava zdravotně postižených*. Brno: MU, 2005. ISBN 80-210-3718-0.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2002, ISBN 80-7178-678-0.

VALENTA, M., MULLER, O. *Psychopedie*. Praha: Parta, 2003, ISBN 80-7320-039-2

WADDINGTON, L. *Disability, Employment and the European Community*. Antverpy: Maklu, 1995, ISBN 90-6215-429-8

ZÁMEČNÍKOVÁ, D. *Pracovní uplatnění zdravotně postižených*. in Vítková, M. (ed.) *Integrativní speciální pedagogika*. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-071-9